

"אם עייפים לא מנצחים"

בראשיתה של פרשת תולדות מתודעים אנו לתחילתו של אחד המאבקים המשמעותיים ביותר בהיסטוריה היהודית. עוד ברחמה של רבקה מתברר שישנו מאבק אימתי בין שני כוחות ושתי אומות, והשאלה היחידה הנשאלת אינה האם אי פעם ייפסק המאבק, אלא מי ינצח ומה יכריע את הכף. תשובה לשאלה מי יזכה לנצח ניתן למצוא בפרשתנו ובפרשות הבאות, והיא קשורה ל"עירנות" שמגלים שני הצדדים. העימות הראשון נערך כאשר עשו שב הבייתה מן השדה " **והוא עייף**". ברגע זה, מנצל יעקב את חולשתו של עשו ומחליט להציע לעשו למכור לו את בכורתו. עשו מתפתה למכירה זו וברור שזה נובע מתוך תחושה של עייפות וייאוש. "הנה אנכי הולך למות ולמה זה לי בכורה". (למרות שהוא חי עוד שנים רבות אחר כך). מתברר שעייפות אינה נחלתו הבלעדית של עשו. עשו הוא, כידוע סבו של עמלק, ועמלק זה עתיד לתקוף את ישראל ברגעים הקריטיים של היווצרות האומה. כאשר מעיינים בפרשת כי- תצא מגלים שהיכולת של עמלק להצליח במתקפה על עם ישראל קשורה בדיוק לחולשה שאנו מגלים אצל עשו. "זכור את אשר עשה לך עמלק...אשר קרך בדרך ויזנב בך כל הנחשלים אחרך ואתה עייף ויגע". כיון שמדובר במאבק שאין לו סוף, הדרך היחידה לצאת ממאבק זה כאשר היד על העליונה היא להישמר מעייפות. כאשר מעיינים בהמשך הפרשות רואים כיצד מלמד אותנו יעקב כיצד הוא מתמודד עם בעיית העייפות. בפרשות הבאות ימצא יעקב את עצמו מתמודד עם מאבקים עם עשו ולבן. בכל פעם שיעקב הולך לקראת המאבק הוא עושה פעולה מאד חשובה שמעניקה לו יתרון על אויביו. הפעולה היא **שינה**.

בתחילת פרשת ויצא הוא מגיע לבית אל ושם: **"וילן שם כי בא השמש ויחלום"**, ובתחילת פרשת וישלח הוא שב לקראת עשו אחיו וגם שם **"והוא לן בלילה ההוא במחנה"**. בשני המקרים הייתה תוצאה חי ובית ביותר ללינה. בלינה הראשונה הוא חולם חלום שלפי חז"ל מבטא את עלייתו המטאורית של עשו על הסולם, אך התרסקותו בסופו של דבר ("אם תגביה כנשר ואם בין כוכבים תשים קינך, משם אורידך נאום ה'")- הנבואה של עובדיה על נפילת עשו). בעקבות הלינה השנייה הוא נאלץ להיאבק עם שרו של עשו, והא אף גובר עליו. ייתכן שבצירוף שתי הלינות האלה מלמדת אותנו התורה את המפתח לניצחון על עשו. **במקום להתעייף ולהתייאש צריך לישון ולחלום**. במשך הדורות היו רבים בעם ישראל שהתעייפו ולא שרדו את המאבק ב"עמלקים" וב"עשויים" המזדמנים, ולעומת זאת היו רבים שידעו גם ברגעים הקשים ביותר לעצום עיניים ולחלום על עתיד טוב יותר. ניתן על פי האמור לבאר פסוק ידוע בישיעה מ': "וקווי ה' יחליפו כח...ירוצו לא ייגעו ילכו ולא ייעפו". הנביא מתאר את יכולתם של המקוים לה' להחליף כח ולרענן את הכוחות. **מכאן שהפתרון לעייפות הוא לקוות ולחלום**, ואז ניתן להחליף כח.

סופו של התהליך מתואר בנבואתו של עובדיה, אותה אנו קוראים כהפטרה לפרשת וישלח: " והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש ודלקו בהם ואכלום ולא יהיה שריד לבית עשו". רק כאשר יושמד עשו יהיה ניתן להשלים את מהלך הגאולה: " ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והייתה לה' המלוכה ". על מנת שנוכל לקרב רגע זה עלינו לפעול על פי הפסוק שמופיע בשיר המעלות: " שיר המעלות בשושב ה' את שיבת ציון היינו **כחולמים**". הסוד להגעה לקו הסיום בתהליך הגאולה הוא קודם כל **לא להתעייף**, ויחד עם זה ברגעי המשבר והעייפות התוקפים אותנו צריך לדעת לעצום עיניים ולחלום.